

Japan

SLUŽBENI NAZIV: Japan (Nihon, također Nippon)

POVRŠINA: 377 812 km²

GRANICA NA KOPNU: –

GLAVNI GRAD: Tokio (Tōkyō)

POLITIČKO UREĐENJE: parlamentarna monarhija

ČLANSTVO U UN: od 1956.

DRŽAVNI SIMBOLI

Zastava je u službenoj uporabi od 1870., uporaba je normirana 1999. Zastava s crvenim krugom na bije-

■ Proslava Budina rođendana u hramu Sensoji u Tokiju 2004 (Reuters)

lom polju (tzv. Hinomaru) koji simbolizira Sunce u uporabi je od XIII. st.

Kraljevski i državni grb, u uporabi od 1926., stilizirani je cvijet krizanteme sa šesnaest latica.

Himna Kimi-ga yo-wa (Vladavina njegova veličanstva), stihovi koje datiraju iz IX. st., službenom je drž. himnom prihvaćena 1893.

PRIRODNA OBILJEŽJA

Smještaj. Monarhija u ist. Aziji; obuhvaća otočni prostor (više od 500 otoka) duljine 2500 km koji se pruža u smjeru sjeveroistok–jugozapad između Sahalina i Kurilskoga otočja na sjeveru i sjeveroistoku, Korejskoga poluotoka na zapadu i Tajvana na jugozapadu. Okružuju ga Ohotsko more na sjeveru, Japsko more na zapadu, Istočnokinesko more na jugozapadu, te Tih ocean na istoku.

Reljef. Otočni prostor Japana smješten je u kontaktnom prostoru dodira (podvlačenja) Pacifičke i Filipinske tektonske ploče pod Euroazijsku (dio pacifičkoga »vatrenog prstena«) što je uzrok izrazite

tektonske aktivnosti koja se manifestira aktivnim vulkanizmom (70-ak aktivnih vulkana) i izraženim seizmizmom. Četiri najveća japanska otoka – Honshū (230 455 km²), Hokkaidō (78 460 km²), Kyūshū (42 010 km²) i Shikoku (18 755 km²) karakterizira vrlo slična reljefna struktura. U unutrašnjosti otoka pružaju se raščlanjeni, slabo naseljeni planinski lanci koji se sastoje od ne previše naglašenih hrptova i duboko usječenih planinskih dolina, dok se uz obalu prostiru relativno uske, gusto naseljene obalne nizine. U unutrašnjosti gotovo svih otoka iznad planinskih hrptova ističu se vrhovi vulkana (1500–3000 m nadmorske visine). Na najsjevernijem otoku, Hokkaidu, ističu se dva gl. planinska lanca, nepravilna smjera pružanja (Kitami, Hidaka). Između njih smještena je nizina uz rijeku Ishikari. Planinski lanac s juž. dijela Hokkaida nastavlja se i na sjev. dio Honshūa (Kitakami) uz pacifičku obalu. U središnjem dijelu Honshūa prostire se lanac Japanskih Alpa s vrhovima iznad 3000 m nadmorske visine. Jugoistočno od središnjega dijela Japanskih Alpa nalazi se vulkan Fuji (3776 m), najviši vrh Japana. Istočno od njega smještena je najveća japanska nizina, Kanto, jedno od najgušće naseljenih područja Japana (gustoća stanovništva 1200 st./km²). U zap. i jugozap. dijelu Honshūa ističe se planinski lanac Chūgoku koji se izdiže iz uskih obalnih nizina uz Japansko more i Tih ocean. U unutrašnjosti otoka Kyūshū i Shikoku također dominiraju gorja čija nadmorska visina ne prelazi 2000 m; obalne su nizine na oba otoka uske, s iznimkom zap. dijela Kyūshūa gdje se obalna nizina širi dublje u unutrašnjost. Osim četiri gl. otoka, Japan se prostire i na dva niza manjih vulkanskih otoka dugačkih oko 1000 km, Ryukyu jugozapadno od Kyūshūa (najveći otok Okinawa, 1434 km²), te Izu, južno od Tokija, a pripada mu i otok Tsushima u Korejskom prolazu i nekoliko manjih otoka u Japanskom moru.

Klima. Zbog velike izduženosti u smjeru sjeveroistok-jugozapad u Japanu prevladavaju različiti oblici monsunske klime s obzirom na temperature i količinu oborina. Na sjeveru (Hokkaidō) prevladava hladna monsunska klima (sr. mjeseca temperatura siječnja -5°C , srpnja iznad 20°C) sobiljem snijega koji donose hladni sjeverozap. monsuni. Središnji dijelovi Japana (veći dio Honshūa) imaju umjerenou toplu monsunsku klimu s razmjerno svježim zimama (sr. mjeseca temperatura siječnja $3\text{--}6^{\circ}\text{C}$) kada oborine donose sjeverozap. monsuni i toplim ljetom (sr. mjeseca temperatura srpnja $25\text{--}28^{\circ}\text{C}$). U juž. dijelovima države (Kyūshū, Shikoku, Ryukyu) prevladava topla, vlažna monsunska klima s dvama kišnim razdobljima (svibanj-lipanj, rujan-listopad), toplim ljetima i blagim zimama. Općenito, godišnja se količina oborina smanjuje od jugozapada (oko 2500 mm) prema sjeveroistoku (1000 mm). U kolovozu i rujnu Japan često pogadaju tropski cikloni.

Vode. Riječni su tokovi ugl. kratki, a odlikuju se velikim padom i relativno visokim vodostajima zbog čega imaju jaku destrukcijsku snagu. Često poplavljaju obalne nizine. Veće japanske rijeke jesu: Ishikari na Hokkайду, te Tone (320 km), Shinano i Kiso na Honshū. U planinskoj unutrašnjosti nalaze se brojna manja jezera vulkanskoga postanka od kojih je najveće jezero Biwa (675 km^2) na Honshū. Dokaz izražene tektonske aktivnosti predstavljaju i brojni vrući termalni izvori.

■ Tokijska četvrt Shinjuku i planina Fuji u pozadini (Reuters, 2004)

Vegetacija. Sjeverni dijelovi Japana (Hokkaidō i sjeverni dio Honshūa) prekriveni su crnogoričnim (smreka, jela, bor) i miješanim šumama, u središnjim dijelovima Honshūa vegetaciju čine bjelogorične i miješane šume (hrast, bukva, bor), a u južnim dijelovima Honshūa, kao i na Kyūshūu i Shikokuu, prevladavaju zimzelene monsunske šume.

■ Šintoistički svećenik u molitvi u hramu Yasukuni u Tokiju (Reuters, 2005)

STANOVNIŠTVO

Demografska obilježja. Prema popisu iz 2000. u Japanu živi 126 925 843 st. Japan je gusto ali vrlo neravnomjerno naseljen; prosječna gustoća naseљenosti iznosi 335,9 st./km² (2000). Od većih otoka